

Ronneby blåmusselbankar

Id.nr.	KA0016
Län	Blekinge
Naturtyp	Kust och skärgård
Värdetraktsbeskrivning upprättad	2021-xx-xx
Värdetraktsbeskrivning senast reviderad	Ingen revidering gjord

ALLMÄN INFORMATION

Värdetrakten Ronneby blåmusselbankar täcker utsjöområdet söder om Ronneby kommun och sträcker sig från Bräkne-Hoby skärgård i väster till havsområdet SO Aspö i öster i Karlskronas kommun. Ett flertal mindre öar ingår, varav de största är Gåsfeten och Asla. Området omfattar en areal på 1 706,9 hektar, varav 17 051 hektar täcks av vatten. Botten består av olika substratklasser 1 (K1, K2, K3, K5 och K8) men domineras av heterogena hårbottenar med block samt stora och små stenar (K2; 74%). Botten består även av heterogena bottenar dominerade av sand med inslag av grovsand, grus och små stenar (K3; 17%), hårbottenar dominerade av homogen håll med inslag av block och stora stenar (K1; 8%). Ytterst få inslag av och homogena finsandbottenar (K5; 2%) och homogena mjukbottenar (K8; <1%) förekommer. Värdetraktens är som grundast 0,4 meter och som djupast 35 meter.

NATURVÄRDEN

Värdetrakten omfattar *rev* (1170) som på stora ytor täcks av blåmusslor. Rev är en hotad (sårbar) naturtyp enligt HELCOM och utpekad habitat inom Art- och habitatdirektivet. Området omfattar även naturtypen *skär och små öar* (1620) vilken har en otillfredsställande bevarandestatus inom Natura 2000.

Området präglas av en hög naturlighet och höga naturvärden. Större delen av värdetrakten är belägen en bit ut från land samt på djupt vatten och utgör en underrepresenterad livsmiljö i det befintliga nätverket av marina skyddade områden. De största naturvärdena finns i områdets revmiljöer som omfattas av täta blåmusselbestånd och rödalgssamhällen som domineras av kräkel. Större delen av blåmusselbeståndet har en täckningsgrad på minst 25% och fungerar som ett komplext, tredimensionellt habitat i vilket många arter finner livsmiljöer, såsom fisk, blötdjur, kräftdjur och ringmaskar. Värdetraktens blåmusselrev fungerar även som viktiga födosöksområden för plattfisk, såsom skrubbskädda och piggvar, vilka i Östersjön är beroende av blåmussla som föda. Förutom plattfisk finns det tillgång på sill.

De grunda musselområdena i ytterskärgården utgör även en viktig miljö som rast- och födosöksområde för dykänder som ejder och småskrake. Ejderbeståndet har minskat kraftigt de senaste decennierna och är numera starkt hotad enligt nationella rödlistan. Även den övervintrande småskrakepopulationen är sårbar enligt HELCOM. Värdetraktens små skär och öar fungerar som viktiga häckningsplatser för fågel. I Bräkne-Hoby skärgård häckar storskarv,

¹ [Ytsubstratklassning av maringeologisk information - PDF Free Download \(docplayer.se\)](#)

vitkindad gås, ejder (EN), gråtrut (VU) samt spridda par med häckande tärnor och vadare som rödbena och strandskata. Området fungerar även som födosöksområde för havsörn året om. På Björkesskärven dominerar vitfågelkolonier såsom gråtrut (VU), havstrut (VU), fiskmås och silltrut men även vitkindad gås, gravand, gräsand, grågås, strandskata, ejder (EN), småskrake och skedand förekommer. Silvertärna och skrântärna har observerats i området. Dessutom utgör Hanöbukten ett av de viktigaste områden för tumlare i Östersjön, vars population bedöms som akut hotad enligt den nationella rödlistan och HELCOM.

LANDSKAPSSAMMANHANG

Marina skyddade områden är inte i sig tillräckliga för att bevara den biologiska mångfalden och viktiga ekosystemtjänster i våra hav. De skyddade områdena utgör särskilt viktiga livsmiljöer och spridningskärnor för växt- och djurarter, men de ekologiska förutsättningarna i omgivande landskap har stor betydelse för konnektiviteten och påverkar därmed nätverket av marina skyddade områden och dess långsiktiga funktion för den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster.

Konnektivitet handlar om organismernas förmåga till spridning. Eftersom spridningsavståndet varierar mycket mellan olika arter och ofta även mellan olika livsstadier av en art måste man betrakta konnektiviteten på många olika skalor, mellan områden och inom områden. Marina däggdjur och fåglar har i allmänhet så stor spridningsförmåga att populationerna kan upprätthålla kontakten mellan olika områden inom samma havsbassäng. Emellertid finns det funktionella spridningsbarriärer mellan populationer av knubbsäl och tumlare i olika delar av Sveriges havsområde, vilket påverkar behovet av att skydda populationerna och deras viktigaste uppehållsområden.

I allmänhet representerar utsjöbankar mer opåverkade områden och kan därmed fungera som tillflyktsområden (refugier) för många marina organismer och sjöfågel. Det finns inga artificiella spridningsbarriärer inom värdetrakten Ronneby blåmusselbankar och vattenomsättningen är god. Det gör att spridningen av organismer inom området samt utbytet med omgivande vatten kan antas fungera väl. Emellertid har flertalet makrofyter, dvs alger och kärlväxter, en relativt liten spridningsförmåga. Eftersom värdetrakten är belägen långt ut från land och är omgiven av djupt vatten med en botten under den fotiska zonen kan området betraktas som mycket isolerat för dessa organismgrupper. Även många kustlevande fiskarter som skulle kunna finnas inom värdetrakten saknas på grund av att där saknas lämpliga rekryteringsmiljöer med grunda skyddade vikar eller vattendrag. Värdetrakten Ronneby blåmusselbankar överlappar främst med kustvattenförekomsterna Mellersta Blekinge skärgårds kustvatten och Östra Blekinge skärgårds kustvatten men även Arpöfjärden och Spjälköområdet. Statusen, med avseende på konnektivitet, är bedömd till god i Spjälköområdet och hög i de övriga tre kustvattenförekomsterna då det inte förekommer en betydande bristande konnektivitet i ytvattenförekomsternas grunda vattenområde. Statusklassningen baseras på en modellering av fysisk påverkan i svenska kustvatten. Påverkansfaktorer som ingår i modellen är bland annat pirar, vågbrytare, utfyllnader och erosionsrisk (KustHYMO förvaltningscykel 3, 2017–2021).

NUVARANDE ANVÄNDNING

3248 hektar (19%) är naturreservat. Ett naturreservat förväntas att beslutas inom värdetrakten och då kommer den nya arealen av naturreservat att bli 14 891 hektar (87%).

205 hektar (1%) är strandskydd.

50 hektar (<1%) är fågelskyddsområde (Lst, inte SPA).

Ytterst små ytor är utpekade Natura 2000-områden, varav 704 hektar (4%) ingår i Art- och habitatdirektivet SCI och 88 hektar (1%) ingår i fågeldirektivet SPA. De två direktiven överlappar varandra delvis.

201 hektar (1%) är utpekade djur- och växtskyddsområden.

3078 hektar (18%) är utpekad riksintresse för naturvård (Listerby skärgård-Tromtö, NK16)

135 hektar (1%), är utpekad Ramsar-område (Blekinge Skärgård, K1).

193 hektar (1%) är utpekad riksintresse för sjöfart. Området omfattas av tre befintliga farleder (Karlshamn-Ronneby (Kustled), farledsnummer 4, V Hasslö-Yttre Redden, farledsnummer 4 och Karlskrona angöring-Yttre Redden, farledsnummer 1).

98,56 hektar (<1%) omfattas av riksintresse för sjöfart. Området är utpekad som ankarplats (Ankarplats Karlskrona angöring- Yttre Redden)

7786 hektar (46%) är utpekad riksintresse för Försvarsmakten (Hanö/Torhamn, TM0306). Området används som sjöövningssområde.

EKOSYSTEMTJÄNSTER

Ekosystemtjänster kan definieras som direkta och indirekta naturvärden som bidrar till människors välbefinnande. Denna marina värdetrakt tillhandahåller en mängd olika direkta ekosystemtjänster som bland annat:

Försörjande ekosystemtjänster

- Livsmedel (fisk, skaldjur, alger)
- Habitat för marina organismer
- Häckningsplats samt rast- och födosöksområde för fågel

Kulturella ekosystemtjänster

- Naturupplevelser
- Dykning/snorkling/kanot/kajak/segling/båt/övriga vattensporter
- Fiske

Reglerande ekosystemtjänster

- Klimatreglering genom lagring av kol och näring i undervattensvegetation och bottenorganismer
- Vattenrening och förbättrat siktdjup genom filtrerande musslor och undervattensvegetation

Övriga ekosystemtjänster

- Kosmetika, hälsoprodukter och naturmediciner (alger)

UTMANINGAR

Utsjöområden är generellt mer opåverkade än kustområden men kan ändå beröras av en del mänskliga verksamheter. På grund av värdetraktens läge har vissa verksamheter en så pass liten omfattning inom området och bedöms därmed ha en relativt liten påverkan. Nedan följer verksamheter/påverkansfaktorer och storskaliga miljöproblem som kan ha negativ påverkan på värdetraktens naturvärden och ekosystemtjänster:

**Fysisk
exploatering/omstrukturering**

- Konstruktioner i vatten (t.ex. broar, vägbankar, bryggor, hamnar, pirar, utfyllnader, vågbrytare)
- Dumpning av muddermassor

**Energiproduktion och
materialutvinning**

- Etablering av vindkraft, konstruktion och uppförande
- Produktion av vindenergi, driftsfas
- Utvinning av sand och sten

**Transport och sjöfart (inklusive
kablar)**

- Sjötrafik
- Kablar och rörledningar
- Muddringar och breddningar (sprängning, grävning) för sjöfartsleder

**Mänskliga aktiviteter
(rekreation, militära övningar
m.m.)**

- Friluftsbåtar och båtliv, friluftsliv (liten påverkan)
- Forskning och undersökningar
- Militär verksamhet

Jakt och fiske

- Pelagiskt fiske (kommersiellt)
- Bottenrålning (kommersiellt)
- Bottensatta fiskeredskap (not, nät, långlina, burar) (kommersiellt)
- Fritidsfiske (sportfiske och husbehovsfiske) (liten påverkan)
- Spökgarn
- Fågeljakt

**Utsläpp av näringsämnen och
föroreningar**

- Industriellt utsläpp (inkl. kylvatten)
- Läckage från förorenad mark och sediment (ex fiberbankar)
- Utsläpp från hushåll och kommunala reningsverk
- Utsläpp från jordbruk (näringsämnen och pesticider)
- Utsläpp från skogsbruk (näringsämnen och pesticider)
- Utsläpp från vattenbruk (näringsämnen och pesticider)
- Marint skräp

**Utsläpp av klimatpåverkande
gaser**

- Uppvärmning
- Förhöjd medelhavsnivå
- Förlängda torrperioder
- Försurning

Främmande arter

- Predation
- Konkurrens

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER

Kustnära vatten utgör värdefulla miljöer som är särskilt produktiva och därmed har vi ett stort ansvar att bevara dessa. Statliga och kommunala åtaganden genom olika typer av områdesskydd behöver kombineras med en långsiktigt hållbar fysisk planering som tar hänsyn till naturvärden och vikten av en grön infrastruktur i landskapet. Naturvärdena i värdetrakten kan bevaras eller förbättras genom att åtgärder vidtas, som bland annat:

- Undvika/anpassa exploatering i vegetationsrika miljöer som kan vara lämpliga lek- och rekryteringsområden för fisk.
- Undvika/anpassa exploatering i rika blåmusselområden (>10% täckningsgrad).
- Ställa krav på ekologisk kompensation vid exploatering för att styra verksamheter och minimera påverkan.
- Minska påverkan av båtliv genom fartbegränsningar och rekommenderade ankringsplatser.
- Minska påverkan av buller genom försiktighetsåtgärder och begränsad användning av sonar, pålning, sprängning och andra verksamheter som alstrar starka ljud.
- Särskilt hänsynstagande under lekperioder för fisk och häckningsperioder för fågel. Hänsynstagande för säl och tumlare samt rastande fågel.
- Restaureringsåtgärder, såsom bottenstädning från marint skräp och spökgarn.
- Generella åtgärder för miljögifter och övergödning i Östersjön, såsom minska jordbrukets utsläpp av näringsämnen, begränsa farliga ämnen, införa avancerad rening på de största avloppsreningsverken inom Sveriges avrinningsområde till Östersjön och främja hållbart fiske (försiktighetsprincipen).

HÄNSYNSTAGANDE VID PRÖVNING OCH PLANERING

Det är viktigt att hänsyn till värdetraktens kännetecken och karaktär gällande arter, miljöer och landskap iakttas vid planering och rådgivning. Att områden med samma karaktär ligger tillräckligt nära varandra ger bättre förutsättningar för att de arter som förekommer i marina värdekärnor ska överleva.

REFERENSER, ATT LÄSA MER

[Kartläggning av fysisk påverkan av vattenmiljön - Havsmiljö och vattenmiljö - Miljöpåverkan - Havs- och vattenmyndigheten \(havochvatten.se\)](#)

[2017:23 Kartläggning av Blekingekustens ekosystemtjänster | Länsstyrelsen Blekinge \(lansstyrelsen.se\)](#)

[Mosaic - ett verktyg till stöd för förvaltning av naturvärden i marina områden. - Vägledningar - Vägledning, föreskrifter och lagar - Havs- och vattenmyndigheten \(havochvatten.se\)](#)

[Ytsubstratklassning av maringeologisk information - PDF Free Download \(docplayer.se\)](#)

KARTA

